·ДЕТЕКТИВ· ПРИГОДИ · ФАНТАСТИКА·

ЕЛЛЕРІ КВІН

БОЖИЙ СВІТИЛЬНИК

РЕКС СТАУТ

КУЛЯ ДЛЯ БОСА

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

… Хто вбивця із шістьох підозрюваних?..
Неро Вулф, як завжди, на висоті!

- Рекс Стаут
  - ○

Рекс Стаут
КУЛЯ ДЛЯ БОСА

ЕЛЛЕРІ КВІН РЕКС СТАУТ

БОЖИЙ СВІТИЛЬНИК
КУЛЯ ДЛЯ БОСА

ПОВІСТІ

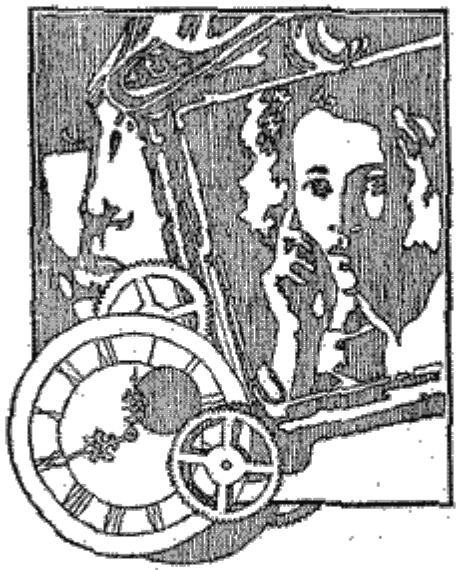

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО
«МОЛОДЬ»
1992

Художнє оформлення П. А. КРИСАЧЕНКА

РЕКС СТАУТ

КУПЯ ДЛЯ БОСА

ПОВІСТЬ

Перекладено за виданням: Rex Stout. Bullet for One. Great American Detectives. Signet Books, New York, 1985.

* * *

Судячи з кольору обличчя дівчини, важко було повірити в те, що її залякали.

— Мабуть, я висловилась не зовсім точно, — наполягала

вона, виламуючи собі пальці, хоч я і просив її не робити цього.

— Я нічого не вигадую, зовсім ні. Якщо вони вже одного разу звинувачували мене, чому я повинна думати, що вони не підуть на це іще раз?

На мене значно більше враження справили б її щоки, якби вони зблідли од страху, наче від них відринула кров. Але з першого погляду на неї я пригадав календар з фотографією повновидої молодиці, який висить на стіні у Сема Дайнера на Одинадцятій авеню; в одній руці у неї відро, а іншою вона спирається на корову, яку щойно подоїла або збирається доїти. Вони дуже схожі кольором обличчя, фігурою, якоюсь невинністю.

Дівчина облишила викручувати собі пальці і стиснула їх у маленькі кулачки.

— Невже він справді такий пихатий, як гиндик? Вони прийдуть через двадцять хвилин, але я повинна побачити його раніше! — вона схопилась на ноги. — Він де, нагорі?

Я підозрював, що вона — особа імпульсивна, і тому замість того, щоб іти до столу, зайняв позицію між нею і дверима до холу.

— Облиште ці спроби, — порадив я. — Вас б'є дрож, коли ви стоїте — я помітив це, як тільки ви увійшли, — тож сідайте. Я хотів пояснити вам, міс Руні, що ця кімната править за робочий кабінет Вулфу, тоді як решта будинку — його житло. З дев'ятої до одинадцятої години ранку і з четвертої до шостої вечора його ні для кого немає — він чаклує над своїми орхідеями в оранжереї, і набагато поважнішим особам доводиться миритися з цим. Але я бачу, що ви, мабуть, непогана людина, і міг би вам допомогти.

— Як?

— Сідайте і припиніть тремтіти.

Вона сіла.

— Я піду і скажу йому про вас.

— Що ви скажете йому?

— Я йому нагадаю, що Фердинанд Поль домовився по телефону про те, що він і ще четверо осіб прийдуть до пана Вулфа о шостій годині, тобто за шістнадцять хвилин. Я скажу йому, що вас звати Одрі Руні і ви одна з тих чотирьох, що ви вкрай перелякана симпатична дівчина і кажете, що вони тільки вдають, що підозрюють Телботта, а насправді хочуть звинуватити вас, а ще…

— Не всі вони.

— В усякому разі дехто з них. Я скажу йому, що ви прийшли завчасно, щоб поговорити з ним віч-на-віч, повідомити, що не вбивали ніякого Зигмунда Кейеса, а також порадити не втрачати пильності з цими суб'єктами.

— Це звучить як марення божевільного!

— А я вкладатиму почуття у кожне слово.

Вона знову схопилась із стільця, рвучко підійшла до мене, поклала руки мені на груди і підкинула голову назад, щоб зазирнути мені у вічі.

— Ви також можете бути дуже приємним, — з надією у голосі промовила вона.

— Ви перебільшуєте, — кинув я, прямуючи до сходів у холі.

Фердинанд Поль говорив.

Я слухав його, сидячи у кріслі спиною до мого робочого столу, а Вулф — за своїм столом ліворуч од мене. Поль був майже вдвічі старший за мене. Він вмостився напроти Вульфа у кріслі, оббитому червоною шкірою, закинув ногу на ногу так, що задер холошу мало не до коліна. В ньому ніщо не привертало увагу, крім безлічі зморщок на обличчі.

— Нас звела разом, — роздратовано почав він різким голосом, — і привела сюди наша одностайність у тому, що Зигмунда Кейеса вбив Віктор Телботт, а також упевненість…

— Ми не одностайні, — заперечив хтось.

Голос був лагідний і приємний для слуху, а його володарка приємна для ока. Особливо сподобалось її підборіддя — гарне під будь-яким кутом зору. На мою привітну усмішку вона лише повела бровою, тому я не запропонував їй сісти поруч зі мою, а вирішив не зважати на неї, поки вона не зрозуміє, як треба поводитись.

— Ми не одностайні, Ферді, — повторила вона.

— Ви стверджували, — ще роздратованіше провадив Поль, — що співчуваєте нашій меті і хотіли б прийти сюди з нами.

— Але це аж ніяк не значить, наче я гадаю, що мого батька вбив Вік. У мене немає власної думки, бо я просто нічого не знаю.

— З ким же ви в такому разі?

— Я хочу дійти істини, ви також. Я до того ж переконана, що поліція діяла вкрай нездарно.

— Хто ж, якщо не Вік, убив вашого батька?

— Не знаю, — вона знову повела бровою. — Але, оскільки я успадкувала батьків бізнес і збираюсь вийти за Віка заміж, а також іще з ряду причин мені конче потрібно це знати. Саме тому я прийшла сюди з вами.

— Але ви не підтримуєте нас! — Поль зморщив і без того зморщене обличчя. — Я говорив про це раніше і не відмовляюсь від своїх слів тепер! Ми вчотирьох прийшли сюди з однією метою — просити Неро Вулфа знайти докази причетності Віка до вбивства вашого батька!

Несподівано Поль нахилився до Дороті Кейес і кинув їй в обличчя:

— А що як ви спільниця Віка?

Тепер водночас говорили троє.

— Знову завелися, — кинув один.

— Дайте Бродайкові розповісти, — втрутився другий.

— Хай хтось із них піде звідси, — сказав третій.

— Якщо ви, пане Поль, думаєте спрямувати зусилля слідства на пошуки доказів вини Віка, — промовив Вулф, — то ви марно їхали сюди. А що як він не вбивав?

Багато що бачив цей кабінет Неро Вулфа на першому поверсі старого цегляного будинку на 35-й уест, недалеко від річки, за ті роки, що я працював на нього по п'ятницях, суботах, неділях, понеділках, вівторках, середах і четвергах. Тут завжди збиралися найкращі представники своїх професій: Вулф був найкращим приватним детективом Нью-Йорка, Фріц Бреннер — найкращим кухарем і економом, Теодор Хорстман — найкращим фахівцем з догляду за орхідеями, а я, Арчі Гудвін, — найпричепливішим ґедзем. Природно, в такому домі цікаво жити. Ця наша зустріч жовтневого вівторка викликала особливий інтерес, адже тиждень тому було вбито відомого конструктора Зигмунда Кейеса. Я довідався про вбивство з газет, а також з балачок сержанта Перлі Стеббінса з відділу розслідування вбивств, мого давнього приятеля і суперника.

Як детектив-професіонал я був просто приголомшений.

Кейес мав звичку п'ять днів на тиждень о шостій тридцять ранку прогулюватись по парку в дещо складний і чудернацький спосіб: не на двох, а на чотирьох ногах. Ці чотири ноги мали ім'я Казанова, й тримав він їх у школі верхової їзди, що по 98-й стріт на захід од парку.

Того вівторка, як завжди рівно о шостій тридцять ранку, він осідлав Казанову і поїхав до парку. Через сорок хвилин, о сьомій десять, його бачив кінний поліцейський, який патрулював у районі 66-ї стріт. Звичайно Кейес проїжджав тут приблизно в цей час. А ще через двадцять п'ять хвилин, о сьомій тридцять п'ять, Казанова вибіг з парку без вершника і поскакав вулицею у напрямку школи.

Звісно, цим зацікавились, і за три чверті години усе з'ясувалось, коли поліцейський знайшов тіло Кейеса під кущами, метрів за двадцять од кінської стежки у районі 95-ї стріт. Згодом із грудей вбитого витягли револьверну кулю 38-го калібру. Вивчивши сліди на стежці і обіч неї, поліція дійшла висновку, що постріл вибив його з сідла, після чого Кейес з останніх сил повз угору по положистому схилу до пішохідної доріжки, але помер, не діставшись мети. Повідомлення про вершника, вбитого поблизу

«Емпайр Стейт Білдінг», звісно, потрапило на шпальти газет. На місці злочину не знайшли ніякої зброї і не було жодного свідка, який бачив би людину у масці, що ховалася за деревом.

Тож чиновникам довелось братися за розслідування з іншого кінця — тобто шукати мотиви і можливості. За тиждень, що минув з моменту вбивства, перебрали безліч прізвищ, офіційні особи відвідали багатьох людей, і, як наслідок, увага громадськості зосередилася на шістьох особах.

Наша бесіда того вівторка викликала неабиякий інтерес, бо п'ятеро з цих шести були присутні тут і, очевидно, хотіли, щоб Вулф придивився до шостої особи, якої не було в кімнаті…

— Дозвольте сказати мені, — почувся густий баритон Френка Бродайка, — тому що пан Поль висловився не зовсім точно. Річ у тому, пане Вулф, що кожний з нас гадає, що його турбують даремно. Не лише тому, що нас несправедливо підозрюють у злочині, який ми не скоїли, а й тому, що за цілий тиждень поліція нічого не зробила і, схоже, не думає нічого робити, а в результаті на нас постійно давитиме тягар безпідставної підозри.

Бродайк махнув рукою. Він мав не тільки відпрацьований голос, але й відпрацьовані манери. Не набагато молодший за Поля, він був удесятеро елегантніший. Складалося враження, що йому важко поводитись природно, бо: а) він перебував в кабінеті приватного детектива, що вульгарно вже само собою; б) він прийшов сюди з людьми не свого кола і тому ніяковів; в) предметом обговорення була його причетність до вбивства, а це вже зовсім нісенітниця.

Він провадив:

— Містер Поль запропонував проконсультуватись із вами і попросити зайнятись цією справою. Я хочу, щоб з нас зняли несправедливу підозру. Якщо ви зробите це, знайдете злочинця і докази його вини, — дуже добре. Якщо злочинцем виявиться Віктор Телботт — це теж дуже добре.

— Які можуть бути сумніви! — вигукнув Поль. — Це вчинив Телботт, слід лише довести його вину!

— Не забувайте, Ферді, що я допомагала йому, — м'яко промовила Дорогі Кейес.

— Та годі!

Очі присутніх повернулись до чоловіка, який за весь час розмови сказав лише «знову вони завелися». Усі змушені були повернути голови, оскільки він сидів у глибині кімнати. Високий голос добро пасував до імені — Уейн Саффорд, але аж ніяк не відповідав дебелій статурі цієї людини.

Вулф схвально кивнув головою:

— Цілком згоден з вами, пане Саффорд.

Вулф обвів поглядом кімнату і покрутив пальцем.

— Пан Поль дуже багато хоче за свої гроші. Ви можете найняти мене, леді і джентльмени, щоб я спіймав для вас рибу, але не зможете вказати, яку саме. Ви можете сказати мені, що я повинен знайти вбивцю, але ви не можете назвати його, поки не матимете доказів, а в противному разі навіщо платити гроші мені? У вас є докази?

Усі мовчали.

— У вас є докази, пане Поль?

— Ні.

— Звідки ви знаєте, що вбивця — Телботт?

— Знаю, і крапка. Ми усі це знаємо! Навіть міс Кейес знає, але не хоче визнати очевидне.

Вулф знову обвів поглядом присутніх.

— Це правда? Ви усі так думаєте?

Ні слова у відповідь.

— Тоді визначити рибку доведеться мені. Ви згодні, пане Бродайк?

— Так.

— А ви, пане Саффорд?

— Згоден.

— Міс Руні?

— Так. Але все-таки, я вважаю, що вбив Вік Телботт.

— Ніщо не заважає вам так думати… Міс Кейес?

— Так.

— Пане Поль?

Відповіді не було.

— Я повинен отримати вашу згоду, пане Поль. Якщо виявиться, що вбивця Телботт, можете заплатити більше. Та все-таки мене наймають для того, щоб знайти докази?

— Певно, але справжні докази.

— Інших і не буває. Запевняю, що всі докази, які я для вас знайду, будуть справжні. — Вулф натиснув на кнопку на столі. — Хочу, аби ви усвідомили, що ви всі разом і кожен зокрема відповідаєте за дотримання нашої угоди. А тепер… — На порозі кімнати виріс Фріц Бреннер і рушив до господаря. — Фріце, — звернувся до нього Вулф, — з нами будуть вечеряти п'ятеро гостей.

— Так, сер, — не моргнувши, промовив Фріц і вийшов.

Фріц чудово вимуштруваний, і до того ж він не з тих, хто частує омлетами чи консервованим супом. Тут заперечив Френк Бродайк:

— Приготуйте вечерю для чотирьох гостей. Я маю скоро піти: у мене вже призначена зустріч за вечерею.

— Відмініть її, — різко кинув Вулф.

— На жаль, не можу.

— Тоді я не можу братися до роботи, — відрубав Вулф. — Чого ви ждете від мене після того, як минув тиждень?

Він зиркнув на стінний годинник.

— Ви всі будете потрібні мені цілий вечір, а можливо, і більшу частину ночі. Я повинен знати все, що вам відомо про пана Кейеса і пана Телботта. До того ж, якщо я мушу відвести од вас несправедливу підозру з боку поліції і людей, мені треба самому переконатись у вашій невинуватості. А для цього потрібно довго й напружено працювати.

— О, — втрутилась Дороті Кейес, повівши бровою, — ви підозрюєте нас?

Вулф, не звертаючи на неї уваги, спитав у Бродайка:

— Ну, то як?

— Мені треба подзвонити, — пробурмотів той.

— Це ваше право, — погодився Вулф, наче роблячи поступку. Він повів очами наліво-направо і зрештою зупинив погляд на Одрі Руні, яка сиділа трохи в глибині, обіч Уейна Саффорда.

— Міс Руні, — випалив Вулф, — оскільки ви були однією з головних дійових осіб цього спектаклю, ваша позиція здається найбільш уразливою. Коли і чому Кейес звільнив вас?

Одрі сиділа прямо і непорушно.

— Знаєте, це було… — почала вона, та її урвали.

Хтось подзвонив у двері, і Фріц пішов одчиняти.

Через хвилину Фріц знову з'явився у холі, прихилив за собою двері і сказав:

— Сер, вас питає пан Віктор Телботт.

Це ім'я справило ефект бомби, яку кинули на людей, що зібралися відпочити.

— О Боже! — вигукнув Уейн Саффорд.

— Якого дідька?.. — почав було Френк Бродайк, але присікся.

— Отже, ви сказали йому! — кинув Поль в обличчя Дороті Кейес.

Дороті лише припідняла брови.

Мені вже почала набридати ця її манера, і захотілося, щоб вона відреагувала якось інакше. В Одрі Руні очі полізли на лоба.

— Запросіть його, — звелів Вулф Фріцу.

Як і мільйони мешканців міста, я знав Віктора Телботта лише з фотографій у газетах, і вже через кілька секунд після того, як він увійшов, зрозумів, що саме таким і уявляв його. Він був з тих молодих людей, які на вечірці хапають тацю з коктейлями і обходять з нею гостей, заглядаючи кожному у вічі і сиплючи жартами. Якщо не брати до уваги мене, він був найбільш

привабливим мужчиною з усіх нас.

Увійшовши до кімнати, він усміхнувся до Дороті Кейес, а потім, дивлячись на решту присутніх, наблизився до столу Вулфа і сказав із гідністю:

— Ви, мабуть, Неро Вулф. А мене звати Вік Телботт. Гадаю, за даних обставин вам ліпше не потискати мені руку, — себто якщо ви візьметесь за роботу, що її пропонують ці панове.

— День добрий, сер, — рикнув Вулф. — Боже мій, я потискував руки скільком вбивцям, Арчі?

— Ох… сорока, — прикинув я.

— Так, не менше. Знайомтесь, пане Телботт, це — пан Гудвін.

Вік кивнув мені головою й обернувся до гостей:

— Ну, що скажете? Найняли великого детектива?

Фердинанд Поль підхопився з крісла і рушив до незваного гостя. Я теж скочив на ноги, готовий до усяких несподіванок. Однак Поль лише поплескав Телботта по грудях і прогарчав:

— Послухай, хлопче, адже ти не збираєшся сваритися з нами. Ти й так заварив усю цю кашу.

Поль звернув до Вулфа:

— Чому ви дозволили йому увійти?

— Мені здається, — вставив Бродайк, — що це вже надмірна гостинність.

Тут почувся м'який голос Дороті:

— До речі, Вік, Ферді вважає, що я твоя спільниця.

Вік ніяк не реагував на зауваження решти, але після слів Дороті він обернувся до неї, і на його обличчі було написано стільки, що вистачило б на цілий розділ роману.

Він цілком належав їй, побий мене грім, якщо це не так. Він подякував їй самими очима, а тоді звернувся до Поля:

— Хочете знати, що я думаю про вас, Ферді?

— Якщо ваша ласка, — втрутився Вулф, — зовсім не обов'язково обмінюватись своїми думками відносно один одного у моєму кабінеті, це можна зробити десь-інде. На нас чекає робота. Пане Телботт, ви спитали, чи погодився я виконати запропоновану мені роботу? Так. Я прийняв пропозицію розслідувати вбивство Зигмунда Кейеса. Проте поки що ніхто не повідомив мені нічого вартого уваги, і я можу відхилити пропозицію. Ви можете запропонувати щось ліпше мені? З чим ви прийшли до мене?

Телботт усміхнувся.

— Оце вже зовсім інша розмова! — захоплено вигукнув він. — На жаль, мені нічого запропонувати, але я відчуваю, що повинен бути тут. Я міркував так: вони наймають вас, щоб заарештувати мене за вбивство, отже, природно, ви захочете познайомитись зі

мною ближче і поставити мені кілька запитань — отож я і прийшов.

— Звісно, ви не винуваті… Арчі, дайте стільця пану Телботту.

— Звісно, — погодився він, вдячно всміхнувшись до мене, — інакше у вас не було б роботи. Гатіть.

Раптом Вік зніяковів:

— Гадаю, за таких обставин мені не варто було казати «гатіть».

— Ви б могли сказати смаліть, — почувся десь ззаду голос Уейна Саффорда.

— Заспокойтесь, Уейн, — дорікнула Одрі Руні.

— Дозвольте мені, — почав було Бродайк, але Вулф урвав його:

— Ні. Пан Телботт хоче відповісти на кілька запитань. — Він вп'явся очима у Віка. — Мої гості вважають дії поліції безглуздими і неефективними. Ви згодні з цим, містер Телботт?

Вік трохи подумав, а тоді кивнув:

— Загалом так.

— Чому?

— Розумієте, вони з самого початку пішли хибним шляхом. Адже вони звикли працювати лише тоді, коли є якісь сліди, і хоча на місці події їх безліч, приміром на доріжці, що веде до гаю, та серед них немає жодного, який допоміг би встановити вбивцю. Отже, найкращим виходом з ситуації було вхопитись за мотиви вбивства. І вони відразу знайшли того, хто, на їхню думку, має найбільше в світі підстав для вбивства.

Телботт тицьнув у свій галстук:

— Мене. Але тут виявилося, що я, мабуть, не міг цього зробити, бо був в іншому місці. У мене є алібі, яке…

— Фальшиве! — втрутився Уейн Саффорд.

— Вигадане, — додав Бродайк.

— Тупаки! — не втримався Поль. — Якби вони тільки дали цій телефоністці…

— Годі! — гримнув Вулф. — Продовжуйте, містер Телботт. Ваше алібі… ні, спершу давайте про ваші найбільші в світі підстави.

Вік здивовано глянув на Вулфа:

— Про це друковано й передруковано в усіх газетах.

— Знаю, але мені не потрібні журналістські висновки, я хочу почути інформацію з перших вуст, якщо це не обтяжить вас.

Телботт гірко посміхнувся:

— Якщо я навіть і був сентиментальним, то минулого тижня повністю позбавився цієї вади. Гадаю, мільйони читачів дізналися, що я до нестями кохаю Дороті Кейес, або щось подібне. Гаразд, я

не заперечую! Хочете почути це від мене? — Вік повернувся до своєї нареченої: — Я кохаю тебе, Дороті, глибоко, шалено. Кохаю тебе усім серцем. — Потім знову до Вулфа — Оце і є мій мотив.

— Вік, любий, — вихопилось у Дороті. — Ти надзвичайний дурень і надзвичайно привабливий. Я така рада, що в тебе надійне алібі.

— Ви продемонстрували своє кохання, — сухо процідив Вулф, — позбавившись батька коханої, чи не так?

— Так, — визнав Телботт, — залежно від того, як на це дивитись. Ось вам ситуація: Зигмунд Кейес був найбільш відомим і талановитим промисловим дизайнером в Америці.

— Нісенітниця! — вибухнув Бродайк, хоча ніхто не питав його думки.

Телботт посміхнувся.

— Бувають випадки, — заговорив він, наче запрошуючи усіх до дискусії, — коли заздрісний чоловік гірший, ніж заздрісна жінка. Ви, звичайно, знаєте, що містер Бродайк також промисловий дизайнер, фактично він був піонером у цій галузі. Мало хто з промисловців брався до створення нової моделі пароплава, поїзда, літака, будильника або іще чого-небудь, не порадившись з Бродайком, аж поки я не став керувати комерційним відділом у фірмі Зигмунда Кейеса. І саме тому я дуже сумніваюсь, що Кейеса вбив Бродайк. Якби це довело Бродайка до відчаю, то він би вбив не Кейеса, а мене.

— Ви почали говорити, — нагадав Телботту Вулф, — про кохання, яке за певних обставин може стати мотивом убивства.

— Так, і Бродайк збив мене. — Телботт крутнув головою. — Поміркуйте самі, я знаходив клієнтів для Кейеса, а він не міг навіть чути про те, що у значній мірі своїми успіхами повинен завдячувати мені, і водночас побоювався здихатися мене. До того ж я кохаю його дочку і хотів одружитися з нею. Однак він користувався чималим впливом на неї, а втім, якби вона кохала мене так, як я її, це не мало б ніякого значення, але, на жаль, то не так…

— Віку, послухай, — запротестувала Дорогі, — невже я не твердила безліч разів, що пішла б за тебе заміж, якби не батько? Звичайно, я кохаю тебе!

— Ось, — Телботт обернувся до Вулфа, — тепер ви знаєте мотив. Звичайно, це трохи старомодно, без блиску сучасного дизайну, але цілком достовірно. Природно, саме так вважала і поліція, поки не встановила, що я був в іншому місці. Я б не сказав, що вони зовсім зняли підозру з мене. Припускаю, що в них знайдуться детективи й агенти, котрі вистежать вбивцю, якого я найняв. Їм доведеться добре попрацювати. Ви чули, міс Кейес

назвала мене дурнем, але я не такий дурний, щоб наймати вбивцю.

— Хотілося б вірити, — зітхнув Вулф. — Немає нічого кращого від певного мотиву. А як з алібі? Поліція повірила вашому алібі?

— Так, ідіоти! — вигукнув Поль. — Ця телефоністка…

— Я спитав пана Телботта, — відрубав Вулф.

— Не знаю, — мовив Телботт, — але, гадаю, вони мусили повірити. Я й досі починаю тремтіти, коли подумаю, як мені пощастило, що напередодні вбивства Кейеса пізно ліг спати. Якби я поїхав з ним на прогулянку, то сидів би тепер у в'язниці. Усе спирається на різницю в часі.

Кінний поліцейський бачив, як Кейес їхав парком поблизу 66-ї стріт о сьомій десять. Кейеса було вбито біля Дев'яносто шостої вулиці. Навіть якби він проскакав увесь шлях учвал, то однаково не дістався б туди раніше сьомої двадцяти, оскільки кінська стежка дуже петляє. Але він не скакав учвал — кінь зовсім не стомився.

Телботт різко обернувся:

— Ви тут видатний фахівець, Уейн. Адже Казанова не спітнів, чи не так?

— Розповідайте далі, — тільки й мовив Уейн Саффорд.

— Отже, не спітнів, — провадив Телботт. — Уейн може засвідчити це. Тож Кейес не міг доїхати до місця, де його вбили раніше сьомої двадцяти п'яти. І виходить, що злочин стався о сьомій двадцять п'ять.

— Ну а ви? — поцікавився Вулф.

— Мені пощастило. О такій ранній порі я двічі або тричі на тиждень проїжджав по парку разом з Кейесом. Він хотів, щоб я прогулювався з ним щодня, але я робив це через раз. Знаєте, я не сноб. Коні просто йшли бік о бік, а ми обговорювали справи, якщо тільки йому не хотілося погарцювати. Я живу у готелі «Черчілль». У понеділок я повернувся додому пізно ввечері, але все-таки попросив подзвонити мені о шостій годині ранку, бо не їздив на прогулянки з Кейесом уже кілька днів. Але коли вранці мене розбудила телефоністка, я був ще зовсім сонний і попросив її подзвонити до школи верхової їзди і попередити, що я не зможу прийти, а потім знову зателефонувати мені о сьомій тридцять.

Вона так і зробила, але мені все одно дуже не хотілося вставати. Проте довелося, адже я домовився поснідати з одним клієнтом з передмістя, тому замовив собі до номера подвійну порцію апельсинового соку. Через кільки хвилин офіціант приніс сік. Кейеса було вбито принаймні о сьомій двадцять п'ять або трохи пізніше у центрі міста. О сьомій тридцять я був у своєму

номері майже за три милі від місця вбивства. Ви можете тільки здогадуватись, як я радів, що попросив передзвонити мені її сьомій тридцять!

Вулф кивнув: «Якщо у вас таке надійне алібі, чому ви все-таки вирішили прийти сюди?»

— Подумати тільки, телефоністка і офіціант! — саркастично чмихнув Поль.

— Порядні, чесні люди, Ферді, — відрізав Телботт, а годі знову мовив до Вулфа: — Я не вирішував.

— Ні? Може, вас взагалі тут немає?

— Чому ж, я тут, але не для того, щоб приєднатись до вашої компанії. Я прийшов, щоб приєднатись до міс Кейес. Я не вважаю себе надто докучливим. Що стосується решти присутніх, за винятком, можливо, Бродайка.

У двері знову подзвонили, і я хутко підхопився з крісла і вибіг у передпокій, вчасно перехопивши Фріца, а тоді припав до вічка, перевіряючи, бажаний чи небажаний гість завітав до нас. Роздивившись людину, що стояла по той бік дверей, я накинув ланцюжка і, відхиливши вузьку шпарину, мовив:

— Я не хочу застудитись.

— Я теж, — пролунав грубий голос у відповідь. — Зніміть ланцюжка.

— Містер Вулф зайнятий, — чемно сказав я. — Можу я бути вам корисний?

— Ні, не можете. Ви ніколи не могли і не зможете.

— Тоді зачекайте, піду спитаю.

Я замкнув двері і повернувся до залу, щоб повідомити Вулфа.

— Там до вас прийшов професор, — так я називав інспектора Крамера з відділу розслідування вбивств.

Вулф застогнав і мотнув головою:

— Я буду довго зайнятий і прошу мене не турбувати.

Я знову повернувся до передпокою і з розпачем у голосі мовив у шпарку:

— Шкода, але він виконує домашнє завдання.

— Так, — Крамер не приховував сарказму, — звичайно, зайнятий. Тепер разом з Телботтом у вас сидять усі шестеро. Відчиніть двері.

— Ба! Кого ви хочете вразити? Ви причепили хвости до когось із них, а може, й до всіх, сподіваюсь, не забули й про Телботта, бо він подобається нам. До речі, ви не пам'ятаєте прізвищ телефоністки й офіціанта з готелю «Черчілль»?

— Ім'ям закону відчиніть двері!

— Послухайте, що він каже, — мовив я скептично. — Не на того напав. Час уже знати, що саме закон забороняє вам увійти.

Якщо ви готові заарештувати когось, скажіть, хто вам потрібен, і я докладу всіх зусиль, аби він чи вона не накивали п'ятами. Зрештою, у вас немає монополії на цю справу. Вони були у вашому розпорядженні цілий тиждень, а Вулф розмовляє з ними лише близько години, і ви вже загубили спокій. Послухайте, вам буде приємно: він іще не розгадав і розслідування може тривати до півночі. Ми б зберегли час, якби ви назвали прізвища…

— Замовкни, — ревнув Крамер. — Я прийшов із дружніми намірами. Закон не забороняє Вулфу приймати у себе відвідувачів. І той самий закон дозволяє мені бути при цьому.

— Певно, що так, — погодився я, — але як же двері? Ось двері, і згідно з законом…

— Арчі! — загорлав Вулф на всі легені, а потім почулися й інші звуки. Трохи згодом знову: — Арчі!

— Прошу вибачити, — випалив я і, захряснувши двері, метнувся через передпокій.

У кімнаті не було нічого тривожного. Вулф так само сидів за своїм столом. Крісло Телботта було перекинуте. Дороті стояла спиною до Вулфа, її брови піднялися до рекордної висоти. Одрі Руні забилась у куток за великим глобусом і виглядала звідти, приклавши до щік міцно затиснені кулаки. Поль і Бродайк стояли і роздивлялись щось посеред кімнати. З реакції глядачів можна було виснувати, що на підлозі діялося щось жахливе, але там лише двоє чоловіків штурхали один одного. Коли я переступив поріг, Телботт саме зацідив Саффорду правою рукою в шию, а як зачиняв за собою двері, вже Саффорд зрівняв рахунок сильним коротким ударом по нирках супротивника.

— Я багато пропустив? — поцікавився я.

— Зупиніть їх! — звелів Вулф.

Телботт ледь черкнув Саффорда правицею по щоці, а той знову поцілив супротивникові у нирки. Вони справно молотили один одного, забувши, що хазяїн тут Вулф, а він не терпить у себе неподобства, тому я рішуче схопив Телботта за комір і шарпонув з такою силою, що той перелетів через крісло, а потім заступив Саффорду дорогу. Я гадав, що Саффорд змете мене, але він опустив руки.

— З чого усе почалося? — запитав я.

— Він поглузував з міс Руні, — зауважив Бродайк.

— Вижени його звідси! — вигукнув Вулф.

— Кого саме? — поцікавився я, накидаючи одним оком на Саффорда, іншим — на Телботта.

— Телботта!

— Молодець, Вік, — сказала Дороті. — Ти був просто незрівнянний, коли твої очі войовничо виблискували. — Вона

взяла голову Телботта в долоні, притягла його обличчя до себе і швидко поцілувала в губи. — Ось тобі!

— Вік повинен залишити нас, — сказав я Дороті. — Ходімте, Телботте, я випущу вас.

Перед тим як піти, Телботт пригорнув Дороті до себе. Я глянув на Саффорда, сподіваючись побачити, що він зробить те саме з Одрі, але той і далі стояв, міцно затиснувши кулаки. Тоді я пропустив Телботта вперед і рушив слідом за ним. У передпокої, поки він одягався, я визирнув у вічко і, пересвідчившись, що за дверима нікого немає, випустив Телботта. Коли він проходив повз мене, я сказав:

— Ви зовсім не вмієте стримувати себе. Так недовго й до біди.

Коли я повернувся до кімнати, всі вже посідали на свої місця. Очевидно, незважаючи на те, що її кавалера виставили за двері, Дороті вирішила залишитись. Я вже хотів сісти за свій стіл, коли заговорив Вулф:

— Нас перервали, міс Руні. Я вже казав, що ви, мабуть, найбільш вразливі, оскільки були у гущавині подій. Сідайте ближче, ось стілець… Арчі, візьми блокнот і записуй.

Наступного ранку о десятій п'ятдесят п'ять я вже сидів у кабінеті, чекаючи, поки Вулф спуститься з оранжереї на даху, де він плекає десять тисяч орхідей. Він щодня працював в оранжереї з дев'ятої до одинадцятої ранку і з четвертої до шостої вечора, і якщо атомна війна здатна порушити щось, то я хотів би побачити, як вона порушить цей розпорядок.

Я грав у карти з Солом Панцером і Оррі Кейтером, яких викликали допомогти у роботі. Довгоносий коротун Сол мав якийсь домашній вигляд у старому коричневому картузі, проте не боявся ніякої чорнової роботи. Оррі міг роками обходитись без щітки для волосся, йому було далеко до Сола, але й він не пас задніх.

На десяту п'ятдесят п'ять я вже програв три долари.

У шухляді мого стола лежали два списаних блокноти. Вулф затримав клієнтів майже на всю ніч, і тепер ми знали про них набагато більше, ніж друкувалось у газетах.

Усі клієнти певною мірою давали схожі свідчення, як от, ніхто з них не вбивав Зигмунда Кейеса, нікого, навіть рідну дочку, не зворушила його смерть, ніхто з них ніколи не мав револьвера і не вмів стріляти, ні в кого не було ніяких доказів, щоб висунути обвинувачення проти Телботта або заарештувати його, ніхто не мав залізного алібі, і всі вони, як Телботт, мали свої, хоч і не найбільші в світі, проте цілком достатні підстави для вбивства.

В усякому разі вони так твердили.

Фердинанд Поль обурювався. Він ніяк не міг збагнути, навіщо ми гаємо з ними час, коли єдино правильним слід вважати спростування алібі Телботта і його арешт. Поль навів свої докази. Десять років тому він вклав сто тисяч доларів у бізнес Зигмунда Кейеса, без яких не можна було розпочати кар'єру дизайнера високої кваліфікації. За останні кілька років прибутки Кейеса нечувано зросли, і Поль зажадав від нього розділити їх порівну, але не отримав бажаного.

Кейес визначив жалюгідних п'ять процентів щорічних на внесок Поля, тобто п'ять тисяч, тоді як половина прибутку становила суму вдесятеро більшу. Однак Поль не міг протиставити цьому класичну альтернативу: «або купляй мою долю, або продавай мені свою», оскільки не вилазив з боргів.

Закон також був не на його стороні, бо за угодою Полю гарантувалось лише п'ять процентів, тоді як Кейес забирав собі ввесь прибуток, твердячи, що запорукою успіху — його дизайнерський талант. Тепер, коли Кейеса не стало, усе буде інакше з тими контрактами, що є і гарантованими прибутками на двадцять років наперед. Якщо спадкоємці, Поль і Дорогі, не дійдуть згоди, доведеться розділити спадщину через суд і тоді його доля становитиме принаймні двісті тисяч, а ймовірніше значно більше.

Поль заперечував, що мотивом для вбивства могла стати перспектива на спадщину.

До того ж у вівторок о сьомій двадцять вісім ранку він вирушив поїздом до Ларчмонта поплавати на своїй яхті.

Де він сідав у поїзд, на Гранд Сентрал чи на 125-й стріт? На Гранд Сентрал… Його ніхто не супроводжував? Ні. Він вийшов з квартири на 84-й іст стріт о сьомій ранку і сів у метро… Він часто їздить на метро? Так… І так далі аж на чотирнадцяти сторінках мого блокнота…

Я оцінив його алібі як не досить задовільне, навіть якщо повірити, що він добрався до Ларчмонта тим поїздом, бо поїзд робив зупинку на 125-й стріт о сьомій тридцять вісім, тобто через десять хвилин після відправлення з Гранд Сентрал.

Що стосується Дорогі Кейес, основне питання було в тому, яка частина батькових прибутків перепадала їй.

Певний час вона вважала, що батько досить легковажно ставиться до грошей, а потім зрозуміла, що він був жадібний, наче дитина, яка хапає чужі іграшки.

Зрештою я дійшов висновку, що її частка становить десь від двадцяти до п'ятисот тисяч на рік, а це чималий розрив. Суть справи у тому, як вигідніше їй: при живому батькові, який

заробляв грубі гроші, але тримав їх затиснутими в кулаці, чи без нього, коли, залагодивши справи з Полем, вона буде розпоряджатись всім сама. Дороті чудово розуміла, до чого ми хилимо, і мушу визнати, це її анітрохи не бентежило. Якщо вона й грала, то досить вдало. Вона не розводилася про те, що дочки не вбивають батьків, а твердо стояла на тому, що в таку ранню годину, о сьомій тридцять ранку, не могла навіть муху скривдити. Вона не встає раніше одинадцятої ранку, крім надзвичайних випадків, як, скажімо, у вівторок між дев'ятою і десятою ранку, коли стало відомо про смерть батька.

Вона з батьком жила у квартирі на Сентрал-Парк-Саут… Чи була у них прислуга? Так, дві покоївки…

Далі запитання Вулфа: чи змогла б вона до сьомої ранку вийти непоміченою з дому, а потім вернутись назад?

Ні, ніяк; хіба що хтось обіллє її водою, щоб розбудити, тоді вона могла б це зробити, та й то важко сказати, адже у неї не було досвіду.

Я ніяк не оцінював її відповіді, оскільки ставився до неї упереджено і не довіряв своїм висновкам.

Френк Бродайк був дурнем. Він радо ухопився за версію Телботта, згідно з якою Бродайк мав більше підстав вбивати не Кейеса, а його, бо всі вважали, що Кейес сягнув таких висот завдяки вмінню Телботта вигідно продати товар, а не своєму хисту дизайнера.

Бродайк визнав, що тривалий занепад його бізнесу співпав з періодом процвітання Кейеса, а потім, коли про це сказала Дороті, додав, що за три дні до вбивства Кейес подав на нього в суд, вимагаючи відшкодування збитків у сумі ста тисяч доларів за те, що Бродайк нібито вкрав креслення бетонозмішувалки та електричної пральної машини.

Яка нісенітниця! Звісно, тут вина Віка Телботта, який увірвався на ринок, розштовхуючи всіх ліктями.

Френк докладав чималих зусиль, щоб знову зіп'ятись на ноги. Він досяг блискучих успіхів раніше за своїх конкурентів і працював не покладаю чи рук. Але згодом розлінився, став недбалим, пізно вставав і пізно лягав спати, а відтак його зірка почала закочуватися.

Зовсім нещодавно він вирішив роздмухати тліючий вогник і лише місяць тому почав приходити на роботу до сьомої ранку, на три години раніше від своїх службовців. Йому на втіху це вже давало певні наслідки. До нього повернулося творче натхнення. У вівторок вранці, коли було вбито Кейеса, він привітався з персоналом і показав усім просто-таки революційний дизайн електричної яйцезбивалки.

Вулф поцікавився, чи був, окрім нього, хтось іще в офісі в день убивства, скажімо, з пів на сьому до восьмої ранку, коли народжувалось його творіння?.. Ні, він був сам.

З цих трьох лише у Бродайка фактично не було ніякого алібі.

Розпитуючи Одрі Руні, я вражено довідався, що її справжнє ім'я — Енні, яке дали їй батьки у Вермонті і яке вона сама змінила. Хай їй не подобалось бути Енні Руні, але ж чому Одрі? Мабуть, у неї був якийсь комплекс. Звичайно, це ще не свідчило про її причетність до вбивства, але її розповідь наводила саме на таку думку.

Одрі працювала у фірмі Кейеса секретаркою Віктора Телботта, а місяць тому Кейес звільнив її, підозрюючи, що вона вкрала креслення і продала їх Бродайку. Вона стала вимагати доказів, і, коли Кейес не зміг нічого довести, дівчина почала діяти.

Вона так часто удиралась до кімнати Кейеса, що він змушений був купити собаку, яка б охороняла його спокій. Дівчина спробувала дістати його вдома, та марно. За вісім днів до вбивства, в понеділок уранці, вони зустрілись біля школи кінної їзди у Стіллуеллі, коли Кейес збирався погуляти на чотирьох ногах.

Уейн Саффорд, робітник стайні, допоміг Кейесу сісти на коня, після чого той поскакав до парку.

Але другого дня Енні-Одрі знову прийшла туди і наступного ранку також. Вона пояснила Вулфу, що її дуже образило його небажання вислухати. На думку міс Руні, Кейес повинен був це зробити. Кількома словами вона змалювала ще одну причину своїх візитів до школи — ніхто, здавалося, не заперечував проти того, що вона ходила туди.

На четвертий ранок, у четвер, разом з Кейесом приїхав Вік Телботт. Кейес, роздратований настирливістю Одрі, відштовхнув її стеком; тоді Уейн Саффорд штурхонув Кейеса і той упав; Телботт вдарив Уейна, який у відповідь так стусонув його, що Віктор гепнув у неприбраному стійлі.

Я подумав, що Уейн, мабуть, стримував себе, коли бився з Телботтом на керманському килимі нашого вишукано вмебльованого офісу; а ще подумав, що на місці Кейеса я сконструював би для себе електричного коня. Але і наступної п'ятниці, і понеділка Одрі чимало наговорила йому. Телботта не було при цьому.

Ранком у вівторок Одрі прийшла до стайні за чверть на шосту, щоб устигнути приготувати каву, поки Уейн доглядатиме за конями. Вони їли булочки з корицею і пили каву. При цьому Вулф скривився, бо терпіти не міг булочок з корицею. О шостій з

хвилинами подзвонили з готелю «Черчілль» попередити, щоб не сідлали коня для Телботта, і просили передати Кейесу, що Віка не буде на прогулянці. Кейес приїхав рівно о шостій тридцять, як завжди, щось процідив крізь зуби у відповідь на шпильку Одрі і поскакав геть. Одрі ще цілу годину просиділа в школі, й о сьомій тридцять п'ять, коли кінь Кейеса повернувся без вершника, вона була там.

Чи Уейн теж нікуди не виходив? Так, вони цей час провели разом.

Коли вони порозходилися, десь о другій годині ночі, я позіхаючи сказав Вулфу:

— П'ятеро чудових клієнтів, еге ж?

Він незадоволено бурчав щось у відповідь.

— Я міг би працювати більш продуктивно, якби ви підказали, на кого звернути увагу, — мовив я. — Звичайно, не на Телботта, тут мені підказка не потрібна. Я краще за вас розбираюсь у сердечних справах і бачив, як він дивився на Дороті, то був погляд закоханого. Хто ж тоді, якщо не він? Поль?

— Йому конче потрібні гроші, і тепер він дістане їх.

— Бродайк?

— Його самолюбству завдано страшної рани, бізнес іде абияк, і його звинувачують у привласненні чималої суми грошей.

— Дороті?

— Дочка. Жінка. Тут можна говорити лише про її інфантильність. А може, справа у модній дрібничці, яку не дали купити.

— Саффорд?

— Примітивний романтик. Через три дні після зустрічі з Одрі цей дурень уже їв з нею булочки з корицею о шостій ранку. Він часом не втратив розум од кохання?

— Мабуть, так, — погодився я.

— Отже, він бачив, як Кейес ударив дівчину стеком.

— Не ударив, а відштовхнув.

— Це ще гірше, бо більш принизливо. До того ж дівчина переконала його, що Кейес повівся з нею вкрай несправедливо.

— Гаразд. А вона сама?

— Справляє враження людини, яку образили або яка сама скривдила когось. У будь-якому разі вона трохи не в собі.

— Щось спати хочеться, — підвівся Вулф і рушив до дверей.

Я пішов слідом і сказав йому:

— Гадаю, я повинен якнайшвидше добути повні відомості про них. Ніяк не збагну, чому цей самовпевнений гиндик Крамер хоче зустрітись а ними знову, навіть з Телботтом, після того як прогаяв

цілий тиждень. Може, подзвонити йому?

— Не треба.

Ми вийшли до передпокою. Вулф, який хотів уже підніматись ліфтом до своєї кімнати на другому поверсі, обернувся до мене:

— А що він хотів?

— Він нічого не сказав, але, по-моєму, він зайшов у глухий кут і бажав, щоб ми підказали йому вихід звідти.

Я став підніматися сходами, тому що мені з Вулфом було б тісно в ліфті, хоча кабіна досить простора.

— Козир сорок, — мовив Оррі Кейтер в середу о десятій п'ятдесят п'ять.

Я лише сказав своїм партнерам, що ми розслідуємо вбивство Кейеса і підозрюємо в цьому наших п'ятьох клієнтів. Вулф, мабуть, ще не визначив, які завдання він дасть, і ми тим часом забавлялися грою в карти, замість того щоб аналізувати записи у моєму блокноті. Рівно об одинадцятій ми завершили гру, а ще через кілька хвилин двері відчинилися і на порозі з'явився Вулф.

Він умостився за столом, попросив принести пива і звернувся до мене:

— Гадаю, ти ввів Сола і Оррі у курс справи?

— Звичайно, ні. Наскільки мені відомо, все засекречено.

Вулф щось невдоволено пробурчав і попросив з'єднати його з інспектором Крамером. Я набрав номер телефону Крамера, переподав трубку Вулфу і, не почувши наказу відійти, узяв паралельну слухавку.

— Пан Крамер? Це Неро Вулф.

— Слухаю. Що вам потрібно?

— Прошу пробачити, але того вечора я був зайнятий. Я завжди радий вас бачити. Я розслідував смерть пана Кейеса і, гадаю, нам обом було б корисно, якби ви поділилися зі мною певними відомостями.

— Якими саме?

— Для початку прізвище і особистий номер кінного поліцейського, який бачив Кейеса в парку о сьомій десять ранку. Я хочу послати Арчі…

Крамер повісив трубку.

Вулф також поклав трубку і потягся до таці з пивом, яку приніс Фріц, звелівши мені:

— Набери номер Скіннера з прокуратури нашого округу.

Я з'єднав його зі Скіннером. У минулому вони з Вулфом нерідко сварилися, але принаймні у нього перед носом ніхто не хряпав дверима, і тому Скіннер був гарної думки про Вулфа. Вулф пообіцяв тримати Скіннера в курсі справ, що, як відомо, було

брехнею, а потім запропонував помічникові прокурора скласти мені протекцію в поліції.

Через десять хвилин після того, як вони поговорили, мені зателефонували із Сентер-стріт і повідомили, що поліцейський Хефераи чекатиме на мене об одинадцятій сорок п'ять на розі 66-ї стріт і Сентрал-Парк-Уест.

Менш як за десять хвилин Вулф попив пива, розпитав Сола про сімейні справи і дав мені вказівки, про що говорити з поліцейським. Усе це дуже стомило мене, але водночас зацікавило. Коли ми розплутуємо якусь справу, буває, Вулф підмічає, що я надто «захопився» якимось окремим фактом або клієнтом, і тоді намагається хоча б на хвильку переключити мою увагу на щось інше. Тепер я майже не ображаюсь на нього. Але у чому річ? Нічию версію я не «проковтнув» і не прийняв нічию точку зору; чому ж тоді він відправляє мене товкти воду в ступі з тим поліцейським, а Сола та Оррі притримує для більш важливих справ? Я уп'явся в нього очима, і тут знову задзвонив телефон.

Вулфа просив Фердинанд Поль.

— Я в офісі Кейеса, — сказав він. — Це на розі 47-ї і Медісон. Ви не зможете прийти негайно?

— Звичайно, ні, — образився Вулф.

Він завжди ображався, коли хтось не знав, що він ніколи не виходить з дому у справах і робить це вкрай рідко з якоїсь іншої причини.

— Я працюю виключно вдома. А в чому річ?

— Тут у мене є двоє, з якими, на мою думку, вам слід поговорити. Працівники фірми. Вони можуть довести, що Телботт украв креслення і продав їх Бродайку. Це підтверджує версію вбивства Кейеса Телботтом. З нас п'ятьох найбільша підозра падала на міс Руні і цього типа зі стайні; а ці свідчення напевне знімуть з них підозру.

— Нонсенс. Нічого подібного. Це говорить про те, що її несправедливо звинуватили у крадіжці, а несправедливе звинувачення ображає більше, ніж справедливе. Тепер ви принаймні можете звинуватити Телботта у крадіжці. Я дуже зайнятий. Дякую за дзвінок.

Поль хотів сказати щось іще, але Вулф поклав трубку, ковтнув іще пива і звернувся до мене:

— Арчі, тебе ждуть через двадцять хвилин, а знаючи твою схильність до перевищення швидкості…

За вісім років мене лише один раз оштрафували за перевищення швидкості. Я попрямував до дверей, але обернувся і гірко дорікнув:

— Якщо ви думаєте, що відправляєте мене на прогулянку, то

помиляєтесь. Хто останній бачив Кейеса живим? Поліцейський, саме він. А хто скористається з цього, ви? Ні, інспектор Крамер.

Погода була незвично тепла для жовтня, і я б з радістю поїхав до центру міста, якби не гризла думка, що мені накинули цю поїздку. Поставивши машину на 66-й стріт, я завернув за ріг будинку, пройшов один квартал, перетнув Сентрал-Парк-Уест і побачив кінного поліцейського, що погравав вуздечкою.

Я показав йому посвідчення і сказав, що це дуже люб'язно з його боку виділити мені кілька хвилин, незважаючи на зайнятість.

— О, — вигукнув він, — один з наших знаменитих хлопців, чи не так?

— Майже так само знаменитий, як ікринка у банці ікри, — спробував захиститись я.

— О, ви їсте ікру!

— Стривайте, — промимрив я. — Давайте все по порядку. — Я відійшов до ліхтаря, повернувся назад і виголосив — Мене звати Гудвін, я працюю з Неро Вулфом. В управлінні мені сказали, що я можу поставити вам кілька запитань. Буду вдячний, якщо ви погодитесь відповісти.

— А-а, он воно що. Мій приятель з п'ятнадцятої дільниці говорив про вас. Через вас його мало не вигнали.

— В такому разі ви повинні упереджено ставитись до мене. Так само, як і я, але не до вас. Навіть не до вашого коня. До речі, якщо мова зайшла про коней, не пригадуєте, о котрій годині ви бачили Кейеса на коні незадовго до його вбивства?

— О сьомій десять.

— Упродовж однієї-двох хвилин?

— Ні, зовсім не впродовж. Рівно о сьомій десять. Я чергував і повинен був змінитись о восьмій. Як ви зауважили, я по горло зайнятий і не маю часу, отже, я крутився там, чекаючи, коли, немов за розкладом, проскаче Кейес. Мені подобається його кінь — прудкий, світло-каштанової масті.

— Який був на вигляд кінь того ранку, як завжди? Все було у порядку? — Побачивши вираз його обличчя, я поквапливо додав: — Мені справді треба знати, чи то був його кінь?

— Звичайно, його! Ви, на відміну од мене, погано знаєтесь на конях.

— Чому ж? Я непогано розбирався у конях, коли був хлопчиком на фермі в Огайо, та останнім часом я цим не займався. Втім, повернімося до Кейеса, яким він здався вам того ранку — стривоженим, радісним чи іще якимось?

— Він був такий, як завжди.

— Ви розмовляли з ним?

— Ні.

— Як далеко ви були один від одного?

— Двісті сімдесят футів. Я відміряв кроками.

— Вас не обтяжить показати мені те місце? Де їхав Кейес, а де стояли ви?

— Обтяжить, але я мушу виконувати накази начальства.

Якби він був чемнішим, то взяв би коня за повід і йшов зі мною, але він не зробив цього. Натомість він скочив на гнідого і поїхав до парку, а я поплівся за ним слідом; до того ж він нишком підстрожив коня, наче запізнювався кудись. Я ніколи не бачив, щоб кінь ішов так швидко. За останніх кілька років я вперше так напружував ноги і відстав не більше ніж на тридцять кроків, коли він зрештою зупинився на вершині невисокого пагорба. Праворуч схил поріс деревами, ліворуч — кущами, а посередині довгою стрічкою звивалася кінська стежка. Вона протяглася перед нашими очима на відстані щонайменше ста ярдів.

Поліцейський так і по зліз з коня. Найкраще відчуваєш свою перевагу над іншою людиною, розмовляючи з нею верхи на коні. Під час розмови я намагався вдавати, що зовсім не захекався.

— Ви стояли тут?

— Саме так.

— А він їхав на північ?

— Так.

— Ви бачили його. А він вас бачив?

— Так. Він підняв стек, вітаючись, а я помахав йому рукою. Ми часто так вітали один одного.

— Але він не зупинявся і не дивився прямо на вас?

— Він не дивився ні прямо, ні косо. Він виїхав на прогулянку. Послухайте, приятелю…

З тону його голосу я здогадався, що він хоче поглузувати наді мною і на тому завершити нашу розмову.

— Мене вже розпитували хлопці з відділу розслідування вбивств. Якщо вас цікавить, чи то був Кейес, так, це був він. То був його кінь. Він був у своїх яскраво-жовтих бриджах — таких тут більше ні в кого немає, у блакитній куртці і чорному кашкеті. Та й сидів він на коні, як звичайно, з низько опущеними стременами. То був Кейес.

— Дякую. Можна поплескати вашого коня?

— Ні.

— Гаразд, не буду. Хотілося б коли-небудь мати змогу поплескати вас по плечу. Сьогодні я вечерятиму з інспектором і закину за вас слівце, не скажу тільки яке.

Я побрів з парку на Бродвей, розшукав аптеку, де набрав мій

улюблений номер телефону. У трубці почувся голос Оррі Кейтера.

«Отже, — сказав я сам собі, — він усе ще там, мабуть, сидить за моїм столом; очевидно, Вулф дав йому надзвичайно складне завдання».

Я попросив покликати Вулфа.

— Слухаю, Арчі, — мовив шеф.

— Я дзвоню, як домовились. Поліцейський Хеферан ненавидить Гудвіна, але я затис у кулак свою гордість. Якщо він виступатиме свідком у суді, то, безперечно, присягнеться, що бачив Кейеса у той самий час на тому самому місці, як, на мою думку, це й було насправді, однак вправний адвокат, легко заплутає його всякими «якщо» та «але».

— Чому? Невже Хеферан такий непевний?

— Ні в якому разі. Він переконаний в тому, що каже. Проте він бачив усе не зблизька.

— Гадаю, тобі слід переказати його свідчення дослівно.

Я переповів.

— Поль знову двічі телефонував від Кейеса, — сказав Вулф. — Він справжній бовдур. Сходи до нього. Його адреса…

— Я знаю адресу. Про що з ним говорити?

— Хай припинить дзвонити мені.

— Гаразд, я переріжу дрота. Що потім?

— Потім зателефонуй мені, там видно буде.

Досить було окинути поглядом апартаменти Кейеса на 13-му поверсі, щоб зрозуміти, куди пішла значна частина прибутків, якщо тільки на це не витратили отримані від Поля сто тисяч доларів. До стін і стелі, обшитих дерев'яними панелями чотирьох відтінків білого кольору, цілком пасували меблі.

Коли жінка у рожевих сережках почула, що мені потрібен пан Поль, вона глянула на мене насторожено і водночас докірливо. Втім, після деякої затримки мене пропустили, і я опинився в кінці довгого, широкого коридора. Мені ніхто не сказав, куди йти, тому я вирішив просуватись коридором, заглядаючи у відчинені двері. Я побачив його за четвертими дверима праворуч, і він тут-таки покликав мене:

— Гудвіне, заходьте!

Я увійшов до великої кімнати, схожої на приймальню. Підлогу покривали білі килими, стіни були чорні, а величезний стіл, що займав увесь кут, побий мене грім, був з чорного дерева. Таке ж було і крісло за столом, де вмостився Поль.

— А де Вулф? — поцікавився він.

— Там, де завжди, — відповів я, потупивши очі. — Сидить вдома.

Поль насупився:

— Я гадав, він прийде з вами. Коли я говорив з ним кілька хвилин тому, він натякнув, що може прийти. Отже, його не буде?

— Ні, і не може бути. Я радий, що ви подзвонили йому ще раз, адже він при мені вранці сказав, що потребуватиме допомоги від вас усіх.

— Я завжди до його послуг, — похмуро мовив Поль. — Але оскільки він не прийшов особисто, гадаю, можна віддати це вам.

Він витяг якийсь папірець з кишені піджака і простягнув мені. Я підійшов до столу і узяв його. На аркуші було надруковано «Пам'ятка Зигмунда Кейеса», а нижче був надряпаний чорнилом список міст:

Дейтон, Огайо, 11 і 12 серп.
Бостон, 21 серп.
Лос-Анджелес, з 27 серп, по 5 вересн.
Медвілл, Пенсільванія, 15 вересн.
Піттсбург, 16 і 17 вересн.
Чікаго, 24–26 вересн.
Філадельфія, 1 жовт.

— Красно дякую, — сказав я і сховав аркуш у кишеню. — Широкі у нього інтереси.

Поль кивнув.

— Мушу визнати, що Телботт спритний торговець, тому і процвітає. Передайте Вулфу, що я зробив усе, як він наказував. Цей аркуш лежав у столі Кейеса. Тож ніхто про нього не знає. У списку вказано, коли Телботт виїздив з міста після першого серпня. Не знаю, навіщо це Вулфові, але хто знає, на кого полює детектив?

Я уважно подивився на нього, намагаючись зрозуміти, чи він насправді такий наївний. Я знав, що Вулф намагався стримувати потяг Поля до телефонних розмов, підкидаючи йому роботу, однак той напрочуд швидко упорався із завданням і був готовий виконати нове. Не маючи можливості переговорити з Вулфом, Поль накинувся на мене:

— Сходіть по сандвічі й каву. На 46-ту стріт, у «Перрінз».

Я так і сів.

— Цікаво, я саме хотів було попросити вас зробити мені таку послугу. Я втомився і зголоднів. Ходімте разом.

— Я не можу.

— Чому?

— Тому що потім я можу не втрапити сюди. Це кімната Кейеса, але Кейес мертвий, тоді як я — співвласник його бізнесу і маю право бути тут! Дорогі намагалась викурити мене звідси.

Мені потрібна була певна інформація, а вона наказала персоналу не давати її мені. Вона погрожувала викликати поліцію, щоб витурити мене звідси, але не зробить цього. Їй набридла поліція по саму зав'язку.

Поль похмуро позирав на мене:

— Принесіть солонини і чорної кави без цукру.

Я лише всміхнувся на його слова:

— Отже, ви захопили кабінет. А де ж Дороті?

— В кімнаті у Телботта, далі по коридору.

— Телботт там?

— Ні, сьогодні його не було.

Я зиркнув на годинник — двадцять хвилин на другу — і підвівся.

— Вам принести житнього хліба з гірчицею?

— Ні, краще білого без нічого — без масла.

— Гаразд, але за умови, що ви пообіцяєте не дзвонити панові Вулфу.

Він сказав, що не буде, і попросив два сандвічі і багато кави.

Я вийшов, спустився ліфтом у вестибюль і попрямував до телефону-автомата.

Мені знову відповів Оррі Кейтер, і я запідозрив, що вони з Солом і Вулфом досі грають у карти.

— Я іду, — повідомив я, коли Вулф узяв трубку, — по сандвічі з солониною для себе і Поля, але у мене визрів план. Він пообіцяв не дзвонити вам, поки мене не буде, тож, якщо я не повернусь назад, йому капець. Він засів у кабінеті Кейеса, який вам варто подивитись, і наперекір Дороті має намір залишитись там. Поль там із самого ранку. Що мені робити далі: іти додому чи у кіно?

— Пан Поль обідав?

— Звичайно, ні. Тому він і просив принести сандвічі.

— В такому разі ти повинен принести їх йому.

— Гаразд, — погодився я, — до того ж я можу одержати чайові. Між іншим, той ваш трюк не спрацював. Він одразу знайшов звіт про поїздки Телботта в столі у Кейеса і списав його на аркуш паперу з блокнота боса. Ці дані у мене в кишені.

— Прочитайте мені.

— Ох, які ви нетерпеливі.

Я витяг з кишені папірець і зачитав список міст і дати. Коли ця комедія закінчилась, я спитав:

— Що мені робити після того, як я його нагодую?

— Подзвоніть мені знову після обіду.

Я кинув трубку на важіль.

Сандвічі були чудові. Яловичина була ніжна, а хліб —

хрусткий. Я купив півлітра молока і розтягував насолоду. Чергуючи їжу з діловими розмовами, я помилився. Мені не слід було нічого говорити Полю, бо що більше я його бачив, то дужче він мені не подобався, але я втратив пильність і бовкнув, що, за моїми даними, ніхто не нападав на телефоністку і офіціанта з готелю «Черчілль».

Поль схотів негайно подзвонити Вулфу і завити у трубку, і, щоб зупинити його, мені довелося сказати, що на Вулфа працюють й інші люди, а я не знаю, кого чи що вони розкручують.

Я хотів було подзвонити, коли увійшли Дороті Кейес і Віктор Телботт. Я підвівся, Поль і далі сидів.

— Привіт, — бадьоро вигукнув я. — Весело у вас тут.

Ніхто з них навіть не кивнув головою у відповідь.

Дороті впала у крісло біля стіни і з погордою подивилася на Поля. Телботт попрямував до столу чорного дерева і звернувся до Поля:

— Ви чудово знаєте, що у вас немає ніякого права ритися серед речей і давати накази персоналу. У вас тут ні на що немає ніяких прав. Я даю вам одну хвилину, щоб забратися звідси геть.

— Ви даєте мені? — огидно скривившись, просичав Поль. — Ви, найманий службовець, якого скоро тут не буде, а я співвласник, і ви ще кажете, що даєте мені одну хвилину!? Я намагаюсь давати вказівки персоналу? Я даю їм шанс сказати правду, і двоє із них вже виклали цю правду в адвоката. Бродайка під присягою обвинуватили в отриманні крадених речей, і його заарештовано.

— Забирайтесь геть, — процідив Телботт.

Поль навіть не поворухнувся.

— А ще я можу додати, що вас обвинувачено у крадіжці креслень, які ви продали Бродайку.

Телботтові зуби не розімкнулися, коли він повторив:

— Ви можете йти.

— Я можу і залишитись. Я залишаюсь. — Поль явно кепкував з Телботта, і від цього зморшки на його обличчі стали ще глибшими. — Ви, мабуть, встигли помітити, що я не сам.

— Мені до цього немає ніякого діла.

— Зачекайте, — втрутився я, — поки я візьму пальто. Не розраховуйте на мене, пане Поль. Я лише незацікавлений спостерігач, за єдиним хіба що винятком — ви не заплатили мені за обід. Перед тим як піти, якщо ви йдете, поверніть мені дев'яносто п'ять центів.

— Я нікуди не піду. Тепер зовсім інша ситуація, ніж тоді, у парку, Вік. Тепер є свідок.

Телботт зробив два швидких кроки, відштовхнув ногою

важкий стілець чорного дерева від столу і, схопивши Поля за барки, підняв його зі стільця. Поль подався вперед, пручаючись, однак Телботт продовжував швидко йти і потяг його за собою навколо столу.

Та раптом Телботт беркицьнувся на спину — в руках він стискав клапоть краватки. Поль, попри свій вік і незграбність, зробив усе можливе — він зіп'явся на ноги і загорлав: «Рятуйте! Поліція! Допоможіть!» — а потім схопив важкий стілець і підняв високо над головою. Поль хотів було опустити стільця на розпластаного супротивника, і в мене сіпнулася нога, щоб завадити цьому, але Телботт встиг підхопитися і вибити стільця у нього з рук.

І далі, гукаючи на пробі, Поль метнувся до столу, на якому було чимало різних предметів, і,— схопивши електричну праску, пожбурив нею у Телботта. Але той ухилився, і праска збила зі столу телефонний апарат. Напевне, від того, що в нього пожбурили праскою, Телботт зшаленів, бо, коли добувся до Поля, замість того, щоб ухопити останнього за щось більш надійне, ніж краватка, він затопив супротивникові у щелепу, незважаючи на те, що напередодні я застерігав його.

— Негайно припиніть! — прогримів чийсь голос.

Я глянув праворуч і побачив, по-перше, що Дороті й досі сиділа на стільці, закинувши ногу на ногу, а по-друге, що до кімнати увійшов закон в особі поліцейського детектива, якого я раніше бачив, але не був з ним знайомий.

Він підійшов до гладіаторів і виголосив:

— Так не варто чинити.

Дороті стала поруч із детективом.

— Цьому чоловікові, — показала вона на Поля, — веліли забиратися звідси, але він не хоче. У цьому закладі розпоряджаюсь я, а він тут ніхто. Я хочу обвинуватити його в порушенні спокою або чомусь подібному. Він намагався вбити містера Телботта спочатку стільцем, а потім праскою.

Я поставив телефонний апарат на стіл і ходив по кімнаті, поки мене не помітив представник закону.

— А ви, Гудвіне, що тут робили, стригли нігті?

— Ні, сер, — шанобливо відповів я, — просто мені дуже не хотілося, щоб мене потоптали.

Телботт і Поль заговорили водночас.

— Знаю, знаю, — збентежився детектив. — Якби тут була звичайна справа, ми б сіли з вами й обговорили все, але справа зовсім не звичайна, бо йдеться про вбивство Кейеса. Так ви кажете, що хочете висунути обвинувачення, міс Кейес? — спитав він у Дороті.

— Саме так.

— Гаразд. Ходімте зі мною, пане Поль.

— Я залишаюсь тут, — відсапуючись мовив Поль. — Я маю на це право і нікуди звідси не піду.

— Ні, ви не залишитесь тут. Ви ж чули, що сказала пані.

— Так, але ви не чули, що сказав я. На мене напали. Вона висуває обвинувачення. Я також. Я спокійно сидів на стільці, коли Телботт вдарив мене і намагався задушити. Невже ви не бачили, як він ударив мене?

— Він захищався, — сказала Дороті. — Ви кинули праску…

— Щоб врятувати своє життя! Він напав…

— Годі, — відрубав детектив. — Чоловіки підуть зі мною.

Вони пішли, хоча спочатку довго сперечалися і жестикулювали, та зрештою підкорились.

Я подумав, що міг би трохи прибрати тут, і підняв стільця, з якого хотів скористатись Поль, а потім поставив на місце праску.

— Схоже ви боягуз, чи не так? — спитала Дороті, яка знову сіла на своє місце.

— Це спірне твердження, — не погодився я. — Я хоробрий, як лев, з неозброєним карликом або з жінкою. Спробуйте тоді мене зачепити. Але коли я маю справу з…

Пролунав дзвінок.

— Телефон, — сказала Дороті.

Я присунув апарат до себе і зняв трубку.

— Чи є поблизу міс Кейес?

— Так, вона тут сидить. Що їй передати?

— Скажіть, що її хоче бачити пан Дональдсон.

Я так і сказав їй і вперше побачив на обличчі Дороті безсумнівно людський вираз. При імені Дональдсона жінка навіть не пробувала повести бровою. Вона напружилась усім тілом і зблідла. Дороті могла бути або не бути таким боягузом, яким вважала мене, — я тут не суддя, бо ніколи не бачив і не чув про Дональдсона, — але вона, безперечно, була налякана.

Мені набридло чекати, і я повторив:

— Вас хоче бачити пан Дональдсон.

— Я… — Вона облизала губи, проковтнула слину, а тоді підвелася і сказала вже не так лагідно: — Передайте, щоб його провели до кабінету пана Телботта, — і вийшла.

Я передав її розпорядження, попросив, щоб телефон перемкнули на міську мережу, і набрав номер. Я глянув на годинника — п'ять хвилин на четверту. Почувши у трубці голос Оррі, я цілу секунду не міг вичавити з себе й слова.

— Це Арчі, — врешті мовив я. — Мені потрібен Сол.

— Сол? Його нема. Він давно пішов.

— Я думав, ви й досі граєте. Тоді Вулф.

— Арчі, слухаю, — почувся Вулфів голос.

— Я в кабінеті у Кейеса за його столом. Зараз я тут сам. Вони хапають наших клієнтів. Бродайка взяли за приховування крадених креслень, які він купив у Телботта. Поля забрали за порушення спокою, а Телботта — за напад і образу дією. Я вже не кажу про те, що міс Кейес щойно мало не знепритомніла від страху.

— Про що це ти? Що сталося?

Я усе розповів; а що він тільки сидів, а Оррі відповідав за нього по телефону, то я нічого не пропустив. Довівши свою розповідь до кінця, я припустив, що було б непогано довідатись, чому при імені Дональдсона молоді жінки бліднуть.

— Не думаю, що це потрібно, — сказав Вулф, — якщо тільки він не кравець. Перевір, чи він, бува, не кравець, тільки обережно, не розкривай себе. Якщо він кравець, довідайся, де він мешкає. Потім розшукай міс Руні. Спробуй увійти до неї в довіру. Розв'яжи їй язика.

— А про що я маю?.. Хоча ні, це я знаю, а що ви від неї хочете?

— Не знаю. Будь-що. Прокляття! Ти й сам бачиш, яка це справа; лишається тільки метод спроб і помилок.

Краєм ока я помітив якийсь рух біля дверей. Хтось увійшов і попрямував до мене.

— О'кей, — сказав я Вулфу. — Важко сказати, де вона зараз, але я знайду її, якщо навіть витрачу на це цілий день.

Я повісив трубку і привітався з гостею:

— Хелло, міс Руні, часом не мене шукаєте?

Енні Руні, хоча й убрана у симпатичну вовняну сукню, схоже, не була задоволена ні собою, ні оточуючими її людьми. Не вірилося, що таке рум'яне обличчя може мати такий кислий вираз.

— Як побачитись із заарештованими? — запитала вона.

— Це залежить від обставин, — мовив я. — Не дивіться на мене так; не я заарештовував його. Кого ви хочете бачити, Бродайка?

— Ні. — Вона впала на стільця, наче їй терміново знадобилась опора. — Уейна Саффорда.

— За що його заарештовано?

— Не знаю. Я подзвонила Люсі, моїй кращій подрузі, і вона сказала, що чула, нібито Вік Телботт продав ті креслення Бродайкові, тож я і прийшла вияснити, що тут коїться. Коли ж дізналась, що Телботта і Поля заарештовано, то зателефонувала Уейну, але якийсь чоловік сказав мені, що Уейна забрала поліція.

— За що?

— Він не знав. Тому я подзвонила до вашої контори, а там мені сказали, що ви тут. Як мені побачитись із ним?

— Гадаю, ніяк.

— Але мені конче потрібно!

Я похитав головою:

— Так гадаєте ви і я, але не фараони. Ми не знаємо, чому його забрали до поліції. Якщо вони хочуть поспитати його про загнаних коней, тоді він вийде через годину. Але якщо його впіймали на гачка, тільки Бог знає, що буде далі. Ви ж не адвокат і не родичка.

Вона поглянула на мене зовсім кисло. Потім встала, обійшла стіл й, піднявши трубку, попросила телефоністку:

— Хелен, це Одрі. З'єднай мене, будь ласка… А втім, не треба.

Вона поклала трубку, присіла на ріжок стола і знову уп'ялася в мене неприязними очима.

— Це все через мене.

— Що саме?

— Усі ці неприємності. Куди не поткнуся — скрізь самі неприємності.

— Авжеж, такий світ. Де б хто не був — скрізь є неприємності. Ви впадаєте в крайність. Вчора боялися, що вам припишуть убивство, хоча ніхто навіть не натякав на це. Може, й тепер помиляєтесь.

— Ні, не помиляюсь, — похмуро мовила вона. — Почалося з того, що мене звинуватили у викраденні креслень. Вони не повинні були робити цього, але, як ви бачили, зробили. Тепер, коли розкрилося, що я тут ні при чому, що вони роблять? Заарештовують Уейна за вбивство. Потім…

— Я гадав, що ви не знаєте причини його арешту.

— Не знаю. Але зважте самі: він був зі мною, адже так? — Вона ковзнула зі столу і розпрямилася. — Я думаю, ні, я певна, мені треба побачитись із Дороті Кейес.

— У неї зараз відвідувач.

— Знаю, але він, можливо, уже пішов.

— Його звати Дональдсон, і мене цікавить, хто він такий. Я підозрюю, що міс Кейес починає власне невеличке розслідування. Ви часом не знаєте, чи не детектив цей Дональдсон?

— Ні, не детектив. Він адвокат і приятель пана Кейеса. Я часто бачила його тут. Ви…

Вона не договорила, бо до кімнати увійшов чоловік і рушив до нас. Цю людину я знаю вже багато років.

— Ми зайняті, — різко промовив я.

Мені слід було мати більше здорового глузду і давно покинути спроби обманути сержанта Перлі Стеббінса з відділу розслідування вбивств, оскільки це завжди окошувалося на мені.

— Отже, і ви тут, — відзначив сержант.

— Так… Міс Руні, познайомтесь із сержантом…

— Ми вже зустрічались раніше.

— Так, зустрічались, — погодився Перлі. — А я вас шукаю, міс Руні.

— О Боже, знову ті самі запитання?

— Ті самі. Невеличка перевірка. Пригадуєте, у підписаних вами свідченнях зазначено, що у вівторок вранці ви із Саффордом були у приміщенні школи кінної їзди з п'яти годин сорока хвилин до семи тридцяти і нікуди не виходили?

— Звичайно, пригадую.

— Ви не хочете змінити свої свідчення?

— Чому я повинна їх змінювати? Звісно, ні.

— У такому разі як ви поясните, що вас бачили в парку на коні в означений час, а Саффорд їхав поруч із вами на іншому коні, в чому він зізнався?

— Полічіть до десяти, — випалив я, — перш ніж відповідати, чи краще до сот…

— Замовкніть, — гаркнув Перлі. — Як ви це поясните, міс Руні?

Одрі плигнула зі столу, щоб глянути в лице детективові.

— Можливо, — припустила вона, — хтось недобачає. Хто сказав, що бачив нас?

— О'кей. — Перлі витягнув з кишені аркуш напер розгорнув його і глянув на мене — Ми дуже уважні до таких маленьких деталей, а надто коли твій відгодований бос суне свій ніс у наші справи. — Він показав аркуш так, щоб Одрі могла бачити, що там написано. — Це ордер на ваш арешт. Ваш приятель Саффорд захотів прочитати свій від А до Я. А ви?

Вона пропустила повз вуха його шляхетну пропозицію.

— Що це означає? — запитала вона.

— Це означає, що ви поїдете зі мною до центру міста.

— Це також означає… — почав було я.

— Замовкніть. — Перлі ступив до жінки і хотів узяти її за лікоть, але не встиг, бо вона побігла. Він кинувся слідом й у дверях майже наздогнав її. Очевидно, вона подумала, що знайшла спосіб побачитись з Уейном. Я похитав головою без усякої причини, підняв трубку телефону, вийшов на міську лінію і набрав номер.

В трубці почувся голос Вулфа.

— А де Оррі? — запитав я. — Дрімає на моєму ліжку?

— Де ти зараз? — поцікавився Вулф.

— Досі в офісі у Кейеса. Забрали ще двох.

— Що «двох»? Куди?

— Двох клієнтів до буцегарні. Ми дуже…

— Кого і чому?

— Уейна Саффорда і Одрі Руні, — Я розповів йому, що трапилось, не пояснюючи, що Одрі ввійшла до кімнати ще до того, як ми закінчили нашу попередню розмову. Потім я додав: — Отже, чотирьох з п'яти вилучено і Телботта також. Ми стоїмо перед дилемою. У нас залишається тільки Дороті Кейес… Мене не здивує, якщо вона теж кудись дінеться, судячи з виразу її обличчя, коли вона почула, хто такий… Зачекайте хвилинку.

Я не встиг договорити, бо до кімнати увійшла Дороті Кейес.

— Я передзвоню, — мовив я у трубку і встав зі стільця.

Дороті підійшла до мене. У неї тепер був більш людяний вигляд: де й поділась її зверхність; у неї було землисто-сіре обличчя, а в очах вгадувалася тривога.

— Пан Дональдсон уже пішов? — запитав я.

— Так.

— Нещасливий сьогодні день. Ось і міс Руні з Саффордом забрали. Поліція думає, що вони не все розказала про події того вівторка. Я саме розповідав про це панові Вулфу, коли ви увійшли…

— Я хочу бачити його, — сказала Дороті.

— Отак зразу це неможливо. Ви можете помчати туди на таксі, але можете й почекати, поки я заберу свою машину, що стоїть на 66-й стріт. До того ж після четвертої він піклується орхідеями і не зможе прийняти вас до шостої, навіть якщо ви єдина його клієнтка, що залишилась на волі.

— Але ж справа нагальна!

— Не для нього, в усякому разі, до шостої години. А втім, ви можете розказати мені; мене він допускає до оранжереї. Ну то як?

— Ні.

— В такому разі я піду по машину?

— Так.

Я вийшов.

О шостій годині три хвилини Вулф спустився до нас з оранжереї. Дорогою Дороті дала зрозуміти, що їй нічого більше сказати мені. Коли Вулф увійшов і, привітавшись із нею, вмостився у кріслі за столом, вона насамперед попросила:

— Я б хотіла говорити з вами приватно.

Вулф похитав головою.

— Пан Гудвін — мій довірений помічник, і якщо ви не скажете йому, то це зроблю я. Що там у вас?

— Окрім вас, я нікому не можу звіритись. — Дороті сиділа в одному із жовтих крісел, трохи нахилившись до Вулфа. — Не знаю, з чого почати, мені треба зібратись з думками. Одна людина хоче заявити поліції, що я підробила батьків підпис на чеку.

— Це правда? — запитав Вулф.

— Що я підробила чек? Так.

— Розкажіть, — запропонував Вулф.

Виявилось, що все було дуже просто. Батько не давав їй досить грошей, щоб жити, як вона звикла. Рік тому вона підробила чек на три тисячі доларів; він, звичайно, виявив це і взяв з неї обіцянку ніколи більше так не робити. Нещодавно вона підробила ще один чек, цього разу на п'ять тисяч, — батько, звісно, шаленів, але йому навіть на думку не спало заарештувати дочку.

Через два дні після того, як він виявив другу підробку, його було вбито. Він залишив дочці все, але призначив Дональдсона виконавцем духівниці, не знаючи, зі слів Дороті, що той ненавидить її. І от Дональдсон знайшов серед паперів Кейеса підроблений чек разом із написаною його рукою запискою, подзвонив Дороті і сказав, що його обов'язок як громадянина і адвоката повідомити про це поліцію.

Вулф одержав відповіді на всі запитання, що його цікавили, відкинувся на бильце крісла і зітхнув.

— Мені зрозуміло, — пробурмотів він, — що вам кортіло вилити кому-небудь душу. Але якщо я навіть усе правильно зрозумів, що з того?

— Не знаю. — У голосі Дороті почулася безвихідь.

— Крім того, — провадив Вулф, — чого ви боїтесь? Усе майно тепер належить вам, включаючи гроші в банку. Окружний прокурор марно витрачатиме гроші і час, намагаючись висунути проти вас обвинувачення і притягти до відповідальності; цей позов навіть не розглядатимуть. Дональдсон чудово це розуміє, якщо тільки він не ідіот. Так йому і скажіть. Передайте йому, що я назвав його бевзем. — Вулф покивав їй пальцем: — Якщо тільки він не припускає, що ви вбили свого батька, і хоче посадити вас на електричний стілець. Він так сильно ненавидить вас?

— Він ненавидить мене, — різко мовила Дороті, — всіма фібрами душі.

— Чому?

— Колись я дала йому зрозуміти, що могла б вийти за нього заміж, але потім передумала. У нього сильне почуття. Воно було сильне, коли він кохав мене, і тепер він з такою ж силою ненавидить мене. Якщо у нього буде найменша можливість

завдати мені шкоди тим чеком, він використає її.

— Отже, ні ви, ні я не зможемо зупинити його. Він цілком законно має підроблений чек і записку вашого батька, і ніщо не завадить йому віддати їх поліції.

— Чудово! — розпачливо вигукнула Дороті і підвелася. — Я гадала, що ви розумніший! — Вона рушила до дверей, але зупинилась на порозі. — Ви просто дешева нишпорка! Я сама впораюсь із цим брудним пацюком!

Я підвівся, щоб провести її і переконатись, що двері за нею надійно замкнені. Повернувшись знову до нашого офісу, я жбурнув записну книжку до шухляди письмового стола і сказав:

— Вона усім нам понавішувала ярликів. Я — боягуз. Ви — дешева нишпорка, а виконавець духівниці — пацюк. Їй потрібні нові знайомства.

Вулф трохи побурчав, але то було добродушне бурчання, бо наближалась обідня пора, а він ніколи не дозволяє собі дратуватися перед прийманням їжі.

— Отже, — сказав я, — якщо тільки вона швидко не зробить якогось дива, то завтра ще до обіду її заберуть. Вона — наша остання клієнтка. Сподіваюсь, у Сола і Оррі справи йдуть краще, ніж у нас. Я домовився з подругою пообідати і подивитись шоу, але можу відмінити побачення, якщо для мене є робота….

— Для тебе ніякої роботи немає. Я сам тут упораюсь.

Авжеж, він упорається. Читатиме книжки, питиме пиво, а Фріц відповідатиме всім по телефону, що бос зайнятий. Вже не вперше він вирішує, що справа не варта зусиль. У таких випадках моє завдання полягало у тому, щоб мозолити йому очі, поки він не розлютиться; але цього разу я вирішив, що якщо Оррі Кейтер міг просидіти цілий день у моєму кріслі, то він так само може виконати мою роботу. Тож я пішов до своєї кімнати, щоб причепуритись перед вечерею.

Це був чудовий вечір з будь-якого погляду. Їжа у Лілі Роуенз була смачна, хоча й не така вишукана, до якої мене намагався привчити Фріц. Шоу також було на рівні, як і музиканти клубу «Фламінго», куди ми завітали, щоб краще взнати одне одного, адже були знайомі лише сім років. Через усі ці походи я добрався додому лише о третій ночі і за звичкою заглянув до офісу, щоб поторкати ручку сейфа і перевірити, чи все гаразд. Якщо Вулф хотів передати мені щось, він завжди залишав записку на моєму столі під прес-пап'є. Тут я і знайшов аркуш із його блокнота, списаний дрібним чітким почерком:

А. Г.
Твоя робота у справі з Кейесом була цілком

задовільною. Тепер, коли все з'ясовано, можеш вранці піти, як ми домовлялись, до пана Х'юїтта на Лонг-Айленд і забрати ті рослини. Теодор приготує тобі картонні коробки. Не забудь забезпечити вентиляцію.

Н. В.

Я перечитав записку, перевернув аркуш, але зворотна сторона була чистою.

У четвер газети не надрукували ані слова про справу Кейеса, показуючи тим самим, що ніхто навіть на сантиметр не наблизився до вбивці. А я з десятої до вісімнадцятої години їздив до Люїса Х'юїтта на Лонг-Айленд; відбирав, чистив і пакував десять дюжин однорічних рослин, а потім вертався машиною додому.

Коли я виносив останню коробку з рослинами, то дуже здивувався. Машина з управління поліції, яку я часто бачив раніше, підкотила до узбочини, зупинилась за моїм «седаном», і з неї виліз інспектор Крамер.

— Що там у Вулфа? — запитав він, піднімаючись до мене по сходах.

— Дюжина орхідей Зигопеталум, — холодно відповів я.

— Пропустіть мене, — грубо звелів інспектор.

Я відступив.

Мені нічого не залишалось, як визнати, що я більше не детектив, а розсильний, тож я зціпив зуби і продовжив допомагати Теодору носити орхідеї нагору, але невдовзі почув Вулфове ревіння з офісу:

— Арчі!

Я побіг на голос. Крамер сидів у кріслі, обтягнутому червоною шкірою, стискаючи зубами незапалену сигарету. Вулф спідлоба зиркав на нього, міцно стиснувши губи і ледь стримуючи тиху лють проти гостя.

— Я виконую важливу роботу, — відрубав я.

— Вона може зачекати. Зв'яжи мене з паном Скіннером.

Я міг би ще довго розводитися, якби не присутність Крамера. Тож я чмихнув і став набирати номер.

— Припиніть! — гаркнув Крамер.

Я продовжував накручувати диск.

— Облиште, Арчі, — звелів Вулф.

Я глянув на нього — він і далі супився на інспектора, але тепер він не так міцно стискав губи. Через якусь мить він заговорив:

— По-моєму, пане Крамер, ви не можете просити більше, ніж

я пропоную. Як я вже говорив вам по телефону, дайте слово, що готові співробітничати з нами на моїх умовах, і я одразу познайомлю вас з усіма деталями справи, включаючи, звичайно, і докази. Якщо ви не захочете дати слово, то я спитаю пана Скіннера, чи не захоче зі мною співпрацювати районний прокурор. Я гарантую, що шкоди від цього не буде, навпаки, сподіваюсь, справу буде закрито. Чи це не справедливо?

Крамер щось невдоволено буркнув.

— Не розумію, — мовив Вулф, — якого дідька я вожуся з вами. Скіннер учепився б за мою пропозицію.

Нарешті Крамера прорвало:

— Коли це буде — сьогодні ввечері?

— Я уже говорив, що розповім усе після того, як ви дасте мені обіцянку, але піду вам назустріч. Це станеться завтра на світанку; щойно мені доставлять посилку. До речі, Арчі, ти не поставив машину в гараж?

— Ні, сер.

— Добре. Пізніше, мабуть, десь опівночі, тобі доведеться зустріти літак. Усе залежить від літака, пане Крамер. Якщо він прилетить не сьогодні, а завтра, то нам доведеться чекати суботнього ранку.

— Я радо поясню, — звернувся я до поліцейського Хефферана, — якщо ви злізете з коня, щоб зрівнятися зі мною.

Хефферан зліз з коня, і я перестав задирати голову. Ми стояли на невисокому пагорбку у Сентрал Парку, куди він привів мене у день нашого знайомства.

— Я лише виконую накази, — чесно попередив Хефферан. — Мені звеліли зустріти вас тут і вислухати.

Я кивнув.

— Отже, вам нема до цього ніякого діла. Мені також, зрозумійте, ви, непохитний козаче, але в мене теж є наказ. Ось ситуація: як вам відомо, за отим лісом, — я махнув рукою, — є повітка. Біля неї один із ваших колег тримає осідланого і загнузданого Кейесового гнідого. У повітці — дві жінки, Кейес і Руні, і четверо чоловіків — Поль, Телботт, Саффорд і Бродайк. А ще інспектор Крамер зі своїми людьми. Хтось із цих шістьох, той, на кого показав жереб, зараз одягається в яскраво-жовті бриджі і блакитну куртку, такі самі, як у Кейеса. Між нами кажучи, жеребкування підстроїв інспектор Крамер. Вдягнутий, як Кейес, один із шістьох сяде на коня Кейеса і поїде по кінській стежці, горблячись, з опущеними стременами, помітить вас і привітається, піднявши руку зі стеком. Прошу пам'ятати, що вас цікавив не так вершник, як кінь, а тоді запитайте себе самого, чи

справді бачили Кейеса того ранку, чи лише його коня та одяг? — Я відверто сказав йому: — Ради Бога, не кажіть ані слова. Ваші висновки потрібні не так мені, як вашому начальству, тож притримайте їх на майбутнє. Від вас залежить багато такого, про що можна пошкодувати, але тут уже нічим не зрадиш. А тепер не ображайтесь і послухайте наше припущення.

Убивця, вдягнутий, як Кейес, але у пальто, чекав о шостій тридцять за тим ліском, поки Кейес в'їде у парк і рушить стежкою. Якби він вистрілив у Кейеса навіть з близької відстані, то кінь міг понести. Саме тому вбивця, перш ніж натиснути гачок, вийшов назустріч, зупинив Кейеса і схопив коня за вуздечку. Вистачило однієї кулі.

Потім він перетяг тіло в гущавину, щоб не було видно зі стежки, оскільки міг нагодитись інший вранішній верхівець, скинув пальто або легкий дощовик і, сховавши його під курткою, скочив на коня і поїхав далі по парку. Він ретельно розрахував час так, щоб їхати точно за графіком Кейеса. Через півгодини, наблизившись до того місця, — я вказав рукою туди, де стежина вибігала з-за дерев, — він або побачив вас тут, або дочекався вас, а тоді рушив стежкою і, як завжди, привітався піднятим стеком.

Однак, зникнувши з вашого поля. зору на іншому кінці стежки, він діяв швидко. Він зіскочив з коня і кинув його напризволяще, знаючи, що кінь сам знайде вихід з парку. Потім він рвонув до автобуса чи до метро, залежно від того, куди йому треба було їхати. Оскільки він не знав, як скоро знайдуть коня і почнуть шукати Кейеса, то хотів якнайшвидше забезпечити собі алібі. У найгіршому разі виходило, що о сьомій десять Кейес був іще живий і їхав стежкою в одному напрямку, а його тіло знайшли у протилежному. — Гадаю, — уперто мовив Хефферан, — я зможу підтвердити, що бачив саме Кейеса.

— Забудьте це, викиньте з голови. Зітріть з пам'яті, щоб…

Я враз замовк, подумавши, що поводжуся недипломатично, і поглянув на годинника:

— Зараз сім годин дев'ять хвилин. Ви сиділи на коні того ранку чи стояли поруч?

— Сидів на коні.

— Тоді вам треба сісти верхи, щоб усе було так, як тоді. Швидше стрибайте на коня, він їде!

Мушу визнати, що цей козак знає, з якого боку сідати на коня. Він заскочив у сідло швидше, ніж я поставив би ногу у стремено, й уп'явся очима в те місце, де стежина вихоплювалася з-за дерев. Я відмітив, що гнідий звідси був просто чудовий. Він гордо вигнув шию і, за словами Хефферана, здавався напружиненим. Я прикипів поглядом до вершника, намагаючись

роздивитись обличчя, але з такої відстані це було неможливо. Добре видно було блакитну куртку, жовті бриджі, згорблені плечі, але не обличчя.

Хефферан принишк. Коли вершник доїхав до кінця видимого відтинку стежки, я знову напружив зір, чекаючи, що буде далі, бо знав, що попереду за крутим поворотом його зустрінуть четверо кінних поліцейських. Раптом щось трапилось, причому зовсім не те, на що я сподівався. Лише на якусь мить гнідий зник за поворотом, та враз вистрибнув назад; де й подівся гордий вигин шиї. Мабуть, йому чи його вершникові набридла стежина. Кінь пробіг десять кроків, а тоді рвонув ліворуч через моріжок на схід, до 5-ї авеню — стрибок був надзвичайний, — і ось він уже далеко попереду, показує нам хвоста. Тут і четвірка кінних поліцейських виїхала із засідки, немов для кавалерійської атаки. Коли вони побачили, що зробив гнідий, їхні коні враз стали, проковзнувши ногами кілька метрів по багнюці, а тоді й собі перестрибнули на траву і помчали навздогін.

З-за лісу, від повітки, вибігли люди, які щось вигукували. Хефферан також зірвався з місця і поскакав вниз по схилу, щоб приєднатися до погоні. На сході пролунали постріли, і це доконало мене. Я б віддав свій річний заробіток, ціле царство за коня, але навіть без коня я не встояв на місці.

Я стрімголов кинувся схилом, побиваючи рекорди швидкості, та від кінної стежки мені довелося бігти вгору, обминаючи дерева та кущі, і плигати через огорожі. Я нісся просто на шум і стрілянину на сході. Зрештою я побачив огорожу парку, але довкола нікого не було, хоча гомін і поближчав. Просто переді мною височів кам'яний мур, до якого я й рушив. Вилізши на огорожу, я постояв, відсапуючись, і роззирнувся. Я був на розі 65-ї стріт і 5-ї авеню. За квартал од мене, біля входу до парку, на вулиці була пробка. Автомобілі, здебільшого таксі, зупинялись по обидва боки від перехрестя, до якого звідусіль бігли пішоходи. Над натовпом височіли коні, усі руді, крім одного, і я дуже зрадів, коли побачив, що він живий-здоровий. Я побіг до юрби: у сідлі нікого не було. Я намагався проштовхатись крізь натовп, коли хтось у формі схопив мене за руку, і, поки я оговтувався від подиву, Хефферан, а то був він, вигукнув:

— Пропустіть! Це — Гудвін, помічник Неро Вулфа!

Я б з радістю щиро подякував йому, але досі не міг відсапатись. Тож я просто пропхнувся далі, щоб за допомогою власних очей задовольнити свою цікавість.

Віктор Телботт у голубій куртці і жовтих бриджах, очевидно, такий же здоровий, як і його гнідий, стояв посеред юрби, і поліцейські тримали його за руки.

— Ви зрадієте, довідавшись, — сказав я Вулфу увечері того ж дня, — що жоден з рахунків, які ми відсилаємо нашим клієнтам, не адресовано до окружної тюрми. Інакше у нас би були труднощі.

О шостій годині з хвилинами він уже спустився з оранжереї і пив пиво. Я виписував рахунки.

— Бродайк, — продовжував я, — твердить, що він лише купував креслення, які йому пропонували, не знаючи, звідки вони походять, і, певно, стоятиме на своєму. Дороті погодилась домовитися з Полем і не наполягатиме на обвинуваченні його у вторгненні. Стосовно Дороті ви правильно підмітили, що тепер усе належить їй. А Саффорда з Одрі не можна притягнути до відповідальності за прогулянку по парку, навіть якщо вони «забули» повідомити про це у своїх свідченнях, уникаючи ускладнень. До речі, якщо вас цікавить, чому вони віддали п'ятнадцять процентів нашого гонорару конюхові, то знайте, що ніякий він не конюх. Він — повновладий хазяїн школи верхової їзди. Тож Одрі зовсім не продешевила. Ця пара, мабуть, одружиться верхи на конях.

Вулф невдоволено буркнув:

— Це аж ніяк не піде їм на користь.

— Ви упереджені до кохання, — дорікнув я йому. — Телботт вірив у нього і покладав великі надії…

— Облиш жарти, — урвав мене Вулф. — То був лиш один з мотивів. Він боявся, що Кейес ось-ось довідається про викрадені креслення.

Вулф хоч і поправив мене, але не переконав, тож я повернувся до підрахунків наших витрат.

— Я хотів спитати, навіщо Сол і Оррі вгатили стільки грошей на телефонні розмови з нью-йоркськими кравцями?

— Ці гроші не викинули на вітер, — відрубав Вулф. Він не терпів, коли його звинувачували у марнотратстві. — Існував крихітний шанс, що Телботт виявиться дурнем і замовить собі костюм у одного з місцевих кравців. Звичайно, ймовірніше було шукати в тих містах, як він нещодавно відвідав, а ще ліпше у найвіддаленішому. Тож я подзвонив спершу у Лос-Анджелес, де у південно-західному агентстві мені дали прізвища п'ятьох кравців. Сол і Оррі виконували й іншу роботу. Приміром, Сол дізнався, що Телботт у таку ранню годину міг по сходах через запасний вихід непомітно вийти зі свого номера у готелі і повернутись назад. — Вулф хмикнув. — Сумніваюсь, що Крамер подумав про таку можливість. Та навіщо? Адже він цілком покладався на свідчення того поліцейського, який о сьомій десять бачив живого і здорового Кейеса верхи на коні.

— Гаразд, — погодився я, — але якщо поліцейський бачив не Кейеса, а вбивцю верхи на коні, то чому ви одразу зупинили свій вибір на Телботті?

— Вибір зробив не я. Правильність моїх висновків підтверджує факт. Цей маскарад, якщо тільки він мав місце, був потрібен лише Телботтові, бо алібі на ту годину могло стати в пригоді лише йому.

До того ж обмін вітаннями з поліцейським на відстані був складовою частиною плану, і тільки Телботт, який часто прогулювався разом з Кейесом, добре знав, що в нього буде така нагода.

— О'кей, — знову погодився я. — Потім ви подзвонили Полю, щоб дізнатись, де останнім часом побував Телботт. І Поль допоміг-таки! До речі, Південно-західне агентство надіслало рахунок авіапоштою, тож, гадаю, їм потрібен чек. У них помірковані розцінки, тільки кравець вимагає триста доларів за голубу куртку і жовті бриджі.

— За них заплатять наші клієнти, — спокійно мовив Вулф. — Ціна не така вже висока. Коли кравця розшукали, було п'ять годин вечора, і довелося умовляти його за ніч пошити ще один такий костюм, як у Кейеса.

— Розумію, — знову погодився я, — йому треба було виготовити точну копію того костюма з ярликом і усіма іншими причандалами, щоб настрахати хлопця. Треба визнати — він не з полохливих! О шостій ранку розмовляє по телефону із свого номера, просить розбудити його о сьомій тридцять, потайки залишає готель, вбиває Кейеса і повертається до наступної телефонної розмови о сьомій тридцять. І не забувайте, що він почав діяти з моменту вбивства Кейеса о шостій тридцять. Відтоді мусив точно дотримувати графіка. Залізні нерви!

Я підвівся і передав Вулфу рахунки.

— Знаєте, — сказав я, знову вмостившись у кріслі, — сьогодні вранці у парку він був на межі нервового стресу. Спершу, коли йому випало вдавати Кейеса, він трохи занепокоївся. Потім його завели у кімнату, щоб переодягтися, і вручили коробку з написом «Клівер, Голлівуд». Він відкрив коробку і побачив точнісінько таке вбрання, яке він замовляв і якого позбувся разом зі зброєю. І на куртці знову-таки ярлик «Клівер, Голлівуд».

— Мене вразило, що він зміг усе це одягти і сісти у сідло. Ну й витримка! Гадаю, він діяв би так і далі, якби не побачив четвірку поліцейських за поворотом; тут він зірвався, і не його в тому вина. Мушу визнати, що я не міг навіть уявити собі, коли дзвонив вам, що список міст, який дав мені Поль… Стривайте!

— Що трапилось? — стрепенувся Вулф.

— Дайте-но мені той перелік витрат! Я забув записати дев'яносто п'ять центів за сандвічі для Поля!